
Μεθοδολογία αποδόμησης -
δόμησης και αναδόμησης
Αναλυτικού Προγράμματος
DeCoRe+

Δρ Δημήτριος Γκότζος

Ο εκπαιδευτικός ως αναμορφωτής του αναλυτικού προγράμματος

- Η μεθοδολογία DeCoRe+ (Makrakis, 2015).
- Η μεθοδολογία αυτή αναπτύχθηκε με σκοπό τον μετασχηματισμό του εκπαιδευτικού από διεκπεραιωτή του αναλυτικού προγράμματος σε αναμορφωτή
- Η μεθοδολογία αυτή βασίζεται στις θεωρητικές βάσεις που αναλύονται παρακάτω

Οι τέσσερις πυλώνες της βιώσιμης/αειφόρου ανάπτυξης οι σχετιζόμενες έννοιες και οι αξίες που προωθούν

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Ενέργεια Απορρίμματα Νερό Βιοποικιλότητα Κλιματική αλλαγή Ερημοποίηση Φυσικές καταστροφές Χρήση εντομοκτόνων Χρήση γης	Ειρήνη/ασφάλεια Ισότητα ευκαιριών Παιδική εργασία & εκμετάλλευση Κοινωνική ενσωμάτωση Υγεία Κοινωνική/περιβαλλοντική δικαιοσύνη Παραβίαση δικαιωμάτων γης Φτώχεια/Πείνα	Αλληλέγγυο/δίκαιο εμπόριο Τοπική οικονομία Εργασία/συνθήκες εργασίας Παραγωγή και κατανάλωση Παραγωγή/προσφορά τροφής Αγορές Περιορισμοί διακίνησης/εμπορίας αγαθών	Πολιτιστική κληρονομιά Πολιτισμική ποικιλότητα <u>Αυτόχθονη/τοπική</u> γνώση Πολιτισμικές νόρμες/αξίες Διαπολιτισμική κατανόηση Συνήθειες/συμπεριφορές Δικαιώματα/υποχρεώσεις Ανάγκες και επιθυμίες

ΑΞΙΕΣ

Αλληλεγγύη, ισότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός, προσφορά, λογοδοσία, συν-υπευθυνότητα, εντιμότητα, αρετή, μη-βία, ειρήνη, προστασία, συνεργασία, αμοιβαιότητα,

Οι 6 μαθησιακοί στόχοι για τον 21^ο αιώνα

Οι 6 μαθησιακοί στόχοι για τον 21^ο αιώνα

Μαθαίνω να γνωρίζω: Αυτός ο τύπος μάθησης αφορά όλες τις διαδικασίες και πρακτικές που οδηγούν τους ανθρώπους

- να βιώσουν
- να οικοδομήσουν
- να μετασχηματίσουν τη γνώση για να κάνουν τη βιωσιμότητα τρόπο ζωής και ύπαρξης

Μαθαίνω να υπάρχω: Αυτός ο τύπος μάθησης αφορά όλες τις διαδικασίες και πρακτικές που οδηγούν τον άνθρωπο

- σε αυτοπραγμάτωση
- αυτορρύθμιση και
- καλλιεργούν μια αίσθηση του υπάρχω και όχι του έχω

Μαθαίνω να ζούμε μαζί βιώσιμα: Αυτός ο τύπος μάθησης αφορά όλες τις διαδικασίες και πρακτικές που οδηγούν

- σε μία ειρηνική και χωρίς διακρίσεις κοινωνία και
- σε μία συνύπαρξη του ανθρώπου με το φυσικό κόσμο

Μαθαίνω να κάνω: Αυτός ο τύπος μάθησης αφορά όλες τις διαδικασίες και πρακτικές που οδηγούν σε συγχώνευση

- της γνώσης και
- της δράσης

για το χτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος

Οι 6 μαθησιακοί στόχοι για τον 21^ο αιώνα

Μαθαίνω να μετασχηματίζω τον εαυτό μου και την κοινωνία:

Αυτός ο τύπος μάθησης αφορά όλες τις διαδικασίες και πρακτικές που

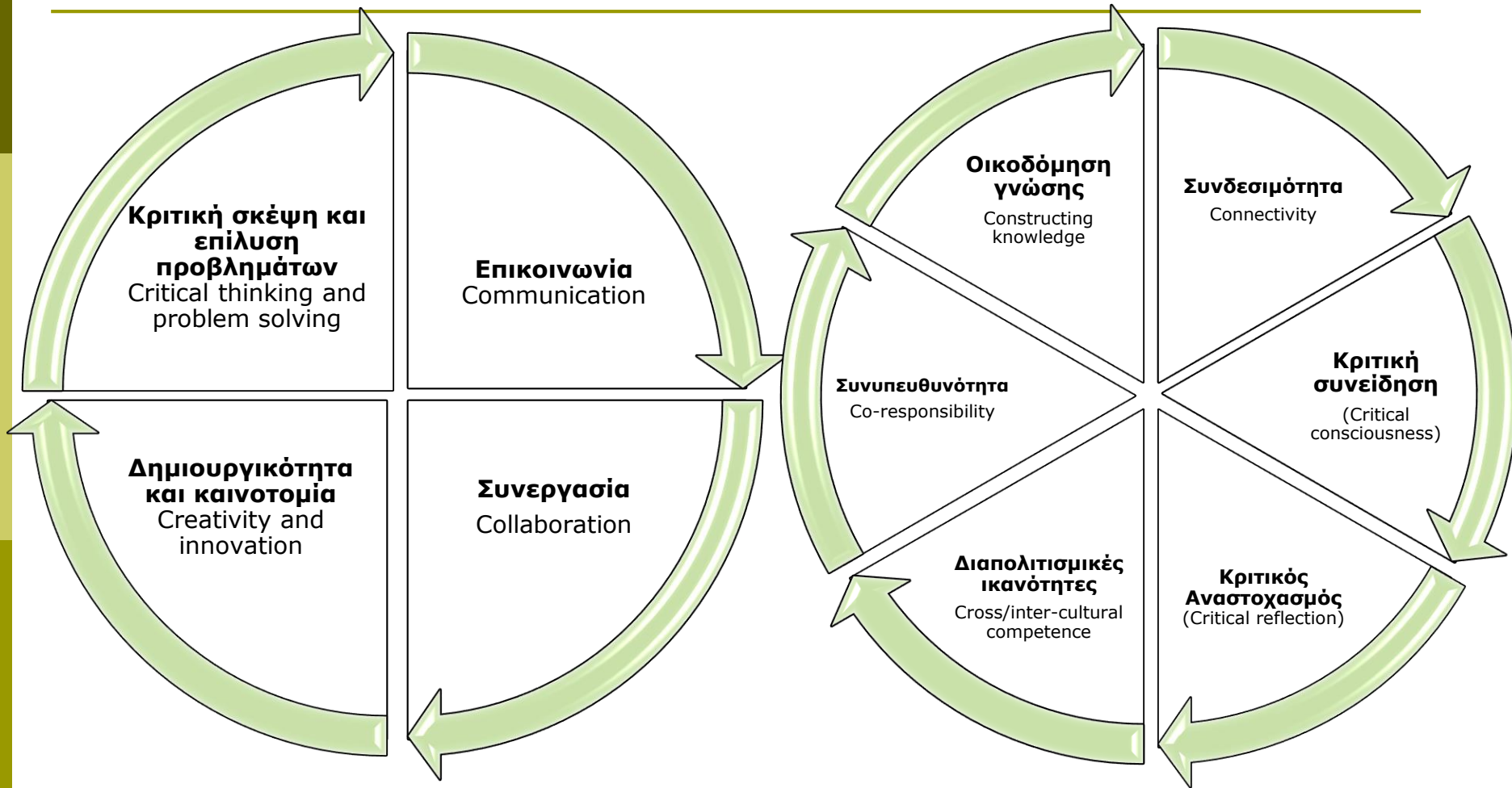
- μετασχηματίζουν τις μη βιώσιμες αξίες και συμπεριφορές και
- αναλαμβάνουν συνολικά να αλλάξουν την κοινωνία προς τη βιωσιμότητα

Μαθαίνω να δίνω: Αυτός ο τύπος

μάθησης προωθεί

- την αλληλεγγύη και
 - τις στάσεις φροντίδας για την κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών καθώς οι μαθητές κερδίζουν
 - αυτονομία και
 - νόημα
- για τη μάθησή τους και τη συμμετοχή τους στα κοινά

Οι 10 δεξιότητες για τον 21^ο αιώνα (10Cs)

Οι 10 δεξιότητες για τον 21^ο αιώνα (10Cs)

- Οι 4 πρώτες απαντώνται ευρύτατα στη διεθνή βιβλιογραφία ως 4Cs (Critical thinking, Communication, Collaboration & Creativity)
- Οι υπόλοιπες 6 (Connectivity, Critical consciousness, Critical reflection, Cross/intercultural competence, Co-responsibility & Constructing knowledge) προστέθηκαν από τους Μακράκη Β. & Κωστούλα-Μακράκη, Ν.
- Στη βιβλιογραφία απαντώνται ως 10Cs

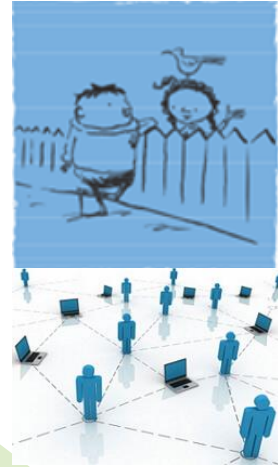
Οι 4 πρώτες δεξιότητες

Κριτική σκέψη και επίλυση

προβλημάτων: λήψη αποφάσεων και επίλυση προβλημάτων με την ανάληψη κατάλληλων ενεργειών, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες διαδικασίες μάθησης, σύνδεση της μάθησης στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα

Επικοινωνία: Μοίρασμα σκέψεων, ερωτήσεων, ιδεών και λύσεων. Γραπτή προφορική, εικονική

Δημιουργικότητα και καινοτομία:

Δοκιμή νέων προσεγγίσεων για την εκτέλεση εργασιών σε επίπεδο εφαρμογών και λύσεων

Συνεργασία: Δουλεύουμε μαζί για να πετύχουμε ένα στόχο χρησιμοποιώντας πολλαπλά μέσα. Συνδυασμός ταλέντων, εμπειριών και μυαλών

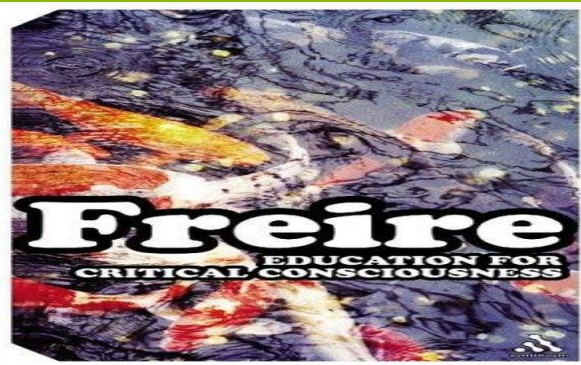

Οι άλλες 6 δεξιότητες

Συνδεσιμότητα: Αφορά την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης αλληλεπίδραση, καθώς και την αλληλεπίδραση του ανθρώπου με την κοινωνία και τη φύση. Σχετίζεται με την ανάγκη απόκτησης και διαμοιρασμού της γνώσης, σε μια όλο και περισσότερο δικτυωμένη παγκόσμια κοινωνία

Κριτική συνείδηση: Διαδικασία ανάπτυξης μιας κριτικής συνειδητοποίησης της κοινωνικής πραγματικότητας κάποιου μέσω του αναστοχασμού

Κριτικός αναστοχασμός: μια περίπλοκη διαδικασία που ωθεί τους/τις μαθητές να σκεφτούν κριτικά την πραγματικότητά τους, σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο, και να τη μετασχηματίσουν μέσω δράσης και αναστοχασμού

Οι άλλες 6 δεξιότητες

Διαπολιτισμικές ικανότητες:

απαιτεί οι μαθητές/-τριες να εξετάσουν το δικό τους πολιτισμικό υπόβαθρο και ταυτότητες για την αύξηση της συνειδητοποίησης των προσωπικών υποθέσεων, αξιών και προκαταλήψεων έτσι ώστε να εργάζονται αποτελεσματικά σε διαπολιτισμικές καταστάσεις

Συνυπευθυνότητα:

αναφέρεται σε μια κουλτούρα μοιράσματος που απαιτεί τη μετάβαση σε λιγότερο εγωκεντρικές αρχές και πρακτικές (από το «εγώ» στο «εμείς»)

Οικοδόμηση γνώσης:

αντιπροσωπεύει μια προσπάθεια να μεταβούμε από την κατανάλωση πληροφοριών στην κατασκευή γνώσης που συγχωνεύεται με τη δράση

Από τη βιώσιμη/αειφόρο ανάπτυξη στην αειφορική δικαιοσύνη

Το θέμα της δικαιοσύνης είναι εξαιρετικά σημαντικό για την αντιμετώπιση της κρίσης βιωσιμότητας που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας

Έτσι, είναι λογικό να εισαχθεί η έννοια της «Εκπαίδευσης για την Αειφορική Δικαιοσύνη» (Education for Sustainability Justice), ως εναλλακτική λύση για την «Εκπαίδευση για την Αειφόρο/Βιώσιμη Ανάπτυξη» ή, τουλάχιστον, να χρησιμοποιούνται και οι δύο έννοιες εναλλακτικά

Η έννοια της «αειφορικής δικαιοσύνης» αντικατοπτρίζει τους τέσσερις πυλώνες της αειφόρου/βιώσιμης ανάπτυξης: περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία και πολιτισμό

Περιβαλλοντική δικαιοσύνη

Αναφέρεται στο δικαίωμα όλων των ανθρώπων στον πλανήτη

- ❑ **στην ισότιμη πρόσβαση σε ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες διαβίωσης,**
- ❑ **στη δίκαιη και ισότιμη κατανομή και χωρίς διακρίσεις των φυσικών πόρων.**

Επίσης αναφέρεται

- ❑ **στην ισότιμη κατανομή των περιβαλλοντικών κινδύνων από την ανθρώπινη δραστηριότητα**
- ❑ **στο δικαίωμα για κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ευημερία**

Κοινωνική δικαιοσύνη

□ Όλα τα προηγούμενα συνιστούν τη βάση της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης αλλά και θεμελιώδες συστατικό της κοινωνικής δικαιοσύνης

Το νόημά της σχετίζεται περισσότερο με κάποια ιδέα κοινωνικής αρμονίας ή μιας κοινωνίας στην οποία εξασφαλίζονται όροι αμοιβαιότητας και ισότητας

Δείκτης
κοινωνικής
δικαιοσύνης
στην Ε.Ε.
το 2017

Οικονομική δικαιοσύνη

Αντιμετωπίζει τα ζητήματα

- ❑ **του αθέμιτου εμπορίου**
- ❑ **της οικονομικής εκμετάλλευσης**
- ❑ **της άνισης κατανομής του πλούτου**
- ❑ **του ρατσισμού**
- ❑ **της φτώχειας**

Πολιτισμική δικαιοσύνη

- ❑ Με έναν ενοποιητικό τρόπο η πολιτισμική δικαιοσύνη στοχεύει στην απεξάρτησή μας από τις στενές ανθρωποκεντρικές και εγωκεντρικές αντιλήψεις που σχηματοποιούν τον πολιτισμό μας.
- ❑ Μπορεί να αναφέρεται στο πώς αντιλαμβάνεται κάποιος ή η κοινωνία που αναφερόμαστε την έννοια της δικαιοσύνης μεταξύ διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων/κοινωνιών.
- ❑ Οι αντιλήψεις μας για την αδικία είναι πολιτισμικά φορτισμένες, γιατί είναι ο πολιτισμός μας, η πηγή των αξιών, των πεποιθήσεων, των παραδόσεων και άλλων μορφών γνώσης απ' όπου αντλούμε το πώς προσεγγίζουμε τι είναι δίκαιο.
- ❑ Θέματα που σχετίζονται με αυτή τη διάσταση αφορούν την πολιτισμική ετερότητα, ταυτότητες, πολιτισμικά δικαιώματα κλπ

Προβληματοκεντρική μάθηση

Τοποθέτηση του προβλήματος. Προσδιορισμός και ενσωμάτωση αυθεντικών προβλημάτων στον εσωτερικό τομέα των μαθητών/-τριών

Καταιγισμός ιδεών και αποσαφήνιση του προβλήματος. Καθορισμός και εννοιολόγηση του προβλήματος με υπάρχουσες / προηγούμενες γνώσεις

Ανάπτυξη προτάσεων και ισχυρισμών. Προσδιορισμός και διατύπωση συζητήσιμων προτάσεων/ισχυρισμών ή υποθέσεων

Σύνδεση των ισχυρισμών με τα αποδεικτικά στοιχεία. Συλλογή, οργάνωση, ανάλυση δεδομένων και ερμηνεία λύσεων του προβλήματος

Συζήτηση λύσεων του προβλήματος που βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία. Σύγκριση και αντιπαράθεση ιδεών για λύσεις του προβλήματος

Αναλαμβάνοντας δράση με προτάσεις λύσεων. Ανάληψη υπεύθυνης δράσης για την επίλυση του προβλήματος μέσω της μάθησης για κοινωνική προσφορά.

Σκαλωσιές:

Χρήση πολλαπλών τύπων σκαλωσιών για την υποστήριξη της προβληματικής μάθησης και λύσεων

Αναστοχασμός και αξιολόγηση των διαδικασιών

ΠΚΜ: Ανάπτυξη και συγχώνευση της κριτικής συνείδησης με την πράξη

Γνωσιακά ενδιαφέροντα

Σύμφωνα με τη θεωρία του Habermas (1972), υπάρχουν τρία θεμελιώδη γνωσιακά ενδιαφέροντα: 1) το τεχνικό (έλεγχος και διαχείριση), 2) το πρακτικό (κατανόηση - νόημα) και 3) το χειραφετικό (κριτική δράση - κοινωνική αλλαγή).

Τεχνικό: Το τεχνικό γνωσιακό ενδιαφέρον προσεγγίζει τα εκπαιδευτικά συμβάντα και τις πρακτικές ως «φαινόμενα» που υπόκεινται σε «κανονιστικό» και «τεχνοκρατικό» **έλεγχο και διαχείριση.** Το ενδιαφέρον της παιδαγωγικής διαμεσολάβησης εστιάζεται περισσότερο στον τρόπο με τον οποίο διεκπεραιώνεται η διδασκαλία και λιγότερο στο περιεχόμενο και την ηθικο-πολιτική της διάσταση.

Πρακτικό: Αυτό που αποκτά πρωταρχική σημασία στο πλαίσιο του πρακτικού γνωσιακού ενδιαφέροντος είναι η **κατανόηση** όχι μόνο του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται και αναπαρίσταται η γνώση, αλλά και του τρόπου με τον οποίο οι υπάρχουσες γνωστικές δομές δομούνται και αναδομούνται κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Έχουμε μια εποικοδομηστική αντίληψη κατά την οποία οι γνώσεις δεν μεταδίδονται αλλά οικοδομούνται και αναδομούνται από τον ίδιο τον/τη μαθητή/-τρια

Χειραφετικό: Η απόκτηση νοήματος δεν περιορίζεται μόνο στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στα μαθησιακά δρώμενα, αλλά και στην ανάπτυξη της κριτικής αυτοσυνείδησης και κοινωνικής ευαισθητοποίησης των μαθητών με στόχο την **ενεργό συμμετοχή** τους στην κοινωνική ανασυγκρότηση και **μετασχηματισμό.**

Η παιδαγωγική διαμεσολάβηση αποκτά μια προβληματοκεντρική διάσταση με την έννοια ότι θέτει στο επίκεντρο της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας προβλήματα τα οποία σχετίζονται άμεσα με την κοινωνία

Γνωσιακά ενδιαφέροντα

Τύπος γνώσης/ Ανθρώπινο ενδιαφέρον	Αντιλαμβανόμενος ρόλος της εκπαίδευσης	Διδακτικά και μαθησιακά παραδείγματα	Προοπτική ΑΠ	Διδακτική- μαθησιακή θεωρία	Ερευνητικά παραδείγματα
Τεχνικό (πρόβλεψη, αιτιότητα, αντικειμενικότητα)	Κοινωνικοποιητικός (αναπαραγωγή της κοινωνίας του πολιτισμού και της πολιτότητας) Επαγγελματοποίηση (προετοιμασία για απασχόληση)	Μεταδοτικό (μετάδοση γεγονότων, δεξιότητων και αξιών)	Προσανατολισμένο στο προϊόν (προκαθορισμένο υποχρεωτικό και βασισμένο στις δεξιότητες)	Συμπεριφορισμός (εστίαση στην παρατηρήσιμη συμπεριφορά και όχι στις εσωτερικές διαδικασίες σκέψης)	Θετικιστικό (πρόβλεψη αιτιών και αποτελεσμάτων έλεγχος ανθρώπινης συμπεριφοράς)
Πρακτικό (συνάφεια, κατανόηση, διϋποκειμενικό)	Απελευθερωτικός (ανάπτυξη προσωπικών αρετών, αξιών, δεοντολογίας και συμμετοχής των πολιτών)	Συναλλακτικό (κατασκευή νοήματος μέσω του διαλόγου και της αλληλεπίδρασης)	Προσανατολισμένο στη διαδικασία (βιωματικό, ευέλικτο, αναστοχαστικό, διαλογικό)	Εποικοδομισμός (κατασκευή γνώσης και νοήματος μέσω της αλληλεπίδρασης)	Ερμηνευτικό (κατανόηση νοήματος, η πραγματικότητα κατασκευάζεται διϋποκειμενικά)
Χειραφετικό (αυτό- αναστοχαστικό, υποκειμενικό)	Μετασχηματιστικός (ανάπτυξη μια δικαιότερης κοινωνίας και ενός πιο βιώσιμου κόσμου)	Μετασχηματιστικό (αλλάζοντας τη σκέψη των μαθητών και την κοινωνική πραγματικότητα)	Προσανατολισμένο στην πράξη (συμμετοχικό, διαπραγμάτευση μέσω της δράσης και του αναστοχασμού)	Κριτική παιδαγωγική (συγχώνευση του αυτό- αναστοχασμού και της κατανόησης με μια δέσμευση για αλλαγή)	Κριτικό μετασχηματιστι- κό (διαλεκτικό, ενδυνάμωση αφοσιωμένη στην προσωπική και κοινωνική αλλαγή)

Πολλαπλοί γραμματισμοί

- **Digital Literacy (Ψηφιακός γραμματισμός)** - η ικανότητα επικοινωνίας με μια συνεχώς διευρυνόμενη κοινότητα για τη συζήτηση ζητημάτων, τη συλλογή πληροφοριών, και την έκκληση βοήθειας
- **Global Literacy (Πλανητικός γραμματισμός)** - η ικανότητα ανάγνωσης, ερμηνείας, απάντησης, και συγκειμενοποίησης μηνυμάτων από μια παγκόσμια προοπτική
- **Visual Literacy (Οπτικός γραμματισμός)** - η ικανότητα κατανόησης, παραγωγής, και επικοινωνίας με οπτικές εικόνες
- **ICT Literacy (Γραμματισμός των Τ.Π.Ε.)** - η δυνατότητα χρήσης των υπολογιστών και άλλων τεχνολογιών για τη βελτίωση της μάθησης, της παραγωγικότητας και της απόδοσης, καθώς και η δυνατότητα εύρεσης, αξιολόγησης και σύνθεσης πληροφοριών

Η μεθοδολογία Decore+

Διαδικασίες Decore+	Σημεία κλειδιά σε κάθε διαδικασία
1. Διαγνωστική αξιολόγηση	Προβληματισμός σχετικά με : α) ποιοι είμαστε; β) τι είναι αυτό που έχουμε (υπάρχουσα γνώση); γ) που θέλουμε να πάμε; και δ) γιατί θέλουμε να πάμε εκεί;
2. Αποδόμηση	Αναλύοντας κριτικά τη λειτουργία των προσωπικών προοπτικών/συνηθειών/θεωριών/ πρακτικών/αξιών και της επιλεγόμενης διδακτικής/μαθησιακής ενότητας
3. Δόμηση	Συγκέντρωση των διδακτικών/μαθησιακών πόρων, δημιουργώντας καινοτομικές ιδέες και την κατασκευή νοημάτων και γνώσης
4. Αναδόμηση	Ενσωμάτωση της νέας κατασκευασμένης γνώσης σύμφωνα με το ανακατασκευασμένο πλαίσιο αναφοράς
5. Εφαρμογή	Υλοποίηση της αναδομημένης γνώσης (διδακτικής ενότητας) υποστηριζόμενη από τις ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας)
6. Αθροιστική αξιολόγηση	Αξιολόγηση σχετικά με το τι έχουμε μάθει και τι έχει αλλάξει

Οργανόγραμμα Decore+ μεθοδολογίας

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΠΟΔΟΜΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ/ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Όνοματεπώνυμο φοιτητή:	
Γνωστική περιοχή ΑΠ:	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ & ΣΕΛΙΔΕΣ:
Τάξη:	Τίτλος Μαθήματος (σελίδες):

Συμπληρώστε το πρωτόκολλο αποδόμησης της διδακτικής/μαθησιακής ενότητας ή μαθήματος

<p>1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ</p>	<p><u>Σχόλια - Παρατηρήσεις</u></p>
<p>1.1 Ποιος είναι ο τίτλος, το θέμα και οι αποδέκτες της διδακτικής/μαθησιακής ενότητας;</p>	
<p>1.2 Ποια είναι η κεντρική ιδέα;</p>	
<p>1.3 Που αποσκοπεί η διδακτική ενότητα; Είναι ξεκάθαροι οι στόχοι;</p>	
<p>1.4 Είναι το περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας κατάλληλο, με ξεκάθαρες και κατανοητές έννοιες, αρχές και ιδέες;</p>	
<p>1.5 Περιλαμβάνει δυναμικά στοιχεία <u>αφόρμησης</u> που διεγείρουν το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών;</p>	

1.6 Περιλαμβάνει μαθησιακές δραστηριότητες που δημιουργούν προϋποθέσεις τόσο για την ανάκληση των προηγούμενων γνώσεων, όσο και για την οικοδόμηση νέας γνώσης;

1.7 Συνδέονται οι μαθησιακές δραστηριότητες με τους μαθησιακούς στόχους;

1.8 Σχετίζονται οι μαθησιακές δραστηριότητες θέματα από την πραγματική ζωή και τους τέσσερις πυλώνες της βιώσιμης/αειφόρου ανάπτυξης καθώς και τις αξίες που προωθούν; [Εφαρμόσετε τον ενδεικτικό πίνακα θεματικών ενοτήτων της βιώσιμης/αειφόρου ανάπτυξης].

1.9 Περιλαμβάνει το περιεχόμενο της διδακτικής ενότητας και ιδιαίτερα οι μαθησιακές δραστηριότητες προβλήματα/έννοιες/θέματα που σχετίζονται με: 1) τους έξι μαθησιακούς πυλώνες για τη βιώσιμη/αειφόρο ανάπτυξη, και 2) τις 10 δεξιότητες (10Cs); [Εφαρμόστε την κλείδα των έξι πυλώνων μάθησης και την κλείδα των 10 δεξιοτήτων (10Cs)].

1.10 Ενσωματώνουν οι μαθησιακές δραστηριότητες στρατηγικές προβληματο-κεντρικής μάθησης; [Συμβουλευτείτε το μοντέλο προβληματο-κεντρικής μάθησης].

1.11 Υπάρχουν αξίες και διαθέσεις που θα πρέπει να διδαχθούν αλλά δεν είναι φανερές;

<p>1.12 Αναπαράγει η διδακτική ενότητα την κυρίαρχη ιδεολογία και το οικονομικό μοντέλο της <u>νεο-φιλελεύθερης</u> οικονομικής ανάπτυξης;</p>	
<p>1.13 Τι είδους γνώση προωθείται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα; 1) <u>τεχνική/εργαλειακή</u> γνώση; 2) πρακτική γνώση (βαθιά κατανόηση του θέματος), 3) <u>χειραφετική</u> γνώση (δημιουργία συνθηκών για <u>προσωπική και κοινωνική αλλαγή</u>);</p>	
<p>1.14 Υπάρχει σχεδιασμένο κρυφό Α.Π.; (Δίνεται δηλ. η ευκαιρία στους μαθητές/-τριες να μάθουν έννοιες, αρχές, ιδέες και αξίες που δεν είναι ενταγμένες στο επίσημο αλλά στο κρυφό Α.Π.);</p>	

1.15 Υπάρχει μηδενικό αναλυτικό πρόγραμμα;
(Αν δηλαδή θα μπορούσαν να υπάρχουν γνώσεις και δραστηριότητες που θεωρούνται αναγκαίες στη συγκεκριμένη θεματική ενότητα). Αν ΝΑΙ, τι δεν επιτρέπει στο μαθητή/τρια να μάθει κάτι που θα ήταν διαφορετικά χρήσιμο στη μάθησή του για τη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Σχόλια - Παρατηρήσεις
2.1 Πώς αξιολογούνται οι μαθητές/τριες στην εξεταζόμενη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
2.2 Θεωρείτε ότι ο τρόπος αξιολόγησης μειώνει ή περιορίζει το ενδιαφέρον των μαθητών να ασχοληθούν ενεργά στη διαδικασία της μάθησης;	
2.3 Αξιολογούνται οι έννοιες που αναφέρονται στους διδακτικούς/μαθησιακούς στόχους/σκοπούς;	
2.4 Αξιολογούνται πράγματα που δεν περιλαμβάνονται στους διδακτικούς/μαθησιακούς στόχους/σκοπούς;	
2.5 Είναι η αξιολόγηση αυθεντική; Περιλαμβάνει, δηλαδή, πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης, τόσο με ποσοτικά όσο και με ποιοτικά κριτήρια, αξιολόγησης;	

3. ΚΕΝΑ, ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΡΡΗΤΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	Σχόλια - Παρατηρήσεις
3.1 Ποια τα κενά και οι αποσιωπήσεις δεδομένων;	
3.2 Ποια πρόσωπα και πράγματα απουσιάζουν;	
3.3 Ποια ερωτήματα δεν τίθενται;	
3.4 Ποιες είναι οι <u>υπόρρητες</u> παραδοχές της διδακτικής/μαθησιακής ενότητας;	
4. ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ	<u>Σχόλια</u> - <u>Παρατηρήσεις</u>
4.1 Ποια συμφέροντα/απόψεις προβάλλονται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
4.2 Ποια συμφέροντα/απόψεις αποσιωπώνται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
4.3 Είναι οι προβαλλόμενες απόψεις στη διδακτική/μαθησιακή ενότητα αντικειμενικές και δίκαιες;	

<p>4.4 Ποια γνώση προϋποθέτει η κατανόηση των εννοιών που ενσωματώνονται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;</p>	
<p>5. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΑΠΟΨΗ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ</p>	<p><u>Σχόλια - Παρατηρήσεις</u></p>
<p>5.1 Ποια είναι η εικόνα του κόσμου;</p>	
<p>5.2 Ποια πλευρά κοινωνικής πραγματικότητας προβάλλει;</p>	
<p>5.3 Τι είναι το πραγματικό και τι το φανταστικό στη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;</p>	
<p>5.4 Ποια είναι τα ανάλογα του θέματος σε άλλους τόπους;</p>	
<p>6. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ/ΕΩΝ</p>	<p><u>Σχόλια - Παρατηρήσεις</u></p>
<p>6.1 Ποια εικόνα σχηματίζει ο αναγνώστης για το συγγραφέα/φεις;</p>	
<p>6.2 Τι αξίες/ιδέες ασπάζεται ο συγγραφέας/φεις;</p>	

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΠΟ ΒΙΒΛΙΟ Στ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

- «Η Δάφνη υποστηρίζει ότι τα αγόρια στην τάξη της ξοδεύουν στο κυλικείο του σχολείου περισσότερα χρήματα από τα κορίτσια. Τα παιδιά, για να ελέγξουν τον ισχυρισμό της, έφτιαξαν έναν πίνακα με τα χρήματα, που ξόδεψαν την προηγούμενη εβδομάδα».
- Ζητείται από τους/τις μαθητές/-τριες να κατασκευάσουν τη γραφική παράσταση με τα έξοδα των παιδιών, να βρουν το μέσο όρο των εξόδων και να τον σημειώσουν στη γραφική παράσταση.

Ας στοχαστούμε κριτικά δίνοντας απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα...

3. ΚΕΝΑ, ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΡΡΗΤΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	Σχόλια - Παρατηρήσεις
3.1 Ποια τα κενά και οι αποσιωπήσεις δεδομένων;	
3.2 Ποια πρόσωπα και πράγματα απουσιάζουν;	
3.3 Ποια ερωτήματα δε τίθενται;	
3.4 Ποιες είναι οι <u>υπόρρητες</u> παραδοχές της διδακτικής/μαθησιακής ενότητας;	
4. ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ	<u>Σχόλια</u> - <u>Παρατηρήσεις</u>
4.1 Ποια συμφέροντα/απόψεις προβάλλονται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
4.2 Ποια συμφέροντα/απόψεις αποσιωπώνται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
4.3 Είναι οι προβαλλόμενες απόψεις στη διδακτική/μαθησιακή ενότητα αντικειμενικές και δίκαιες;	

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ

- «Η Δάφνη υποστηρίζει ότι τα αγόρια στην τάξη της θεωρούν ότι τα κορίτσια θα πρέπει να ασχολούνται με τις οικιακές δουλειές. Τα παιδιά, για να ελέγξουν, αν ο ισχυρισμός της Δάφνης είναι σωστός, κατασκεύασαν με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού ένα ερωτηματολόγιο στο οποίο, στη μία στήλη έγραψαν τις δουλειές του σπιτιού και οριζόντια αν οι δουλειές αυτές γίνονται από τον πατέρα, τη μητέρα ή και τους δύο. Η τάξη χωρίζεται σε δύο ομάδες: 1) αγόρια και 2) κορίτσια. Κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο και, στη συνέχεια, η κάθε ομάδα θα επεξεργαστεί συνολικά τις απαντήσεις, κατασκευάζοντας έναν πίνακα με τις συχνότητες».

ΣΥΝΕΧΕΙΑ...

- Ζητείται, στη συνέχεια, από τους/τις μαθητές/-τριες να κατασκευάσουν τη συγκριτική γραφική παράσταση, για να ελέγξουν τον ισχυρισμό της Δάφνης και να συζητήσουν τα αποτελέσματα. Η επεξεργασία των πληροφοριών θα γίνει τόσο με χαρτί και μολύβι, όσο και με τη χρήση του υπολογιστικού προγράμματος Excel. Στη συνέχεια, αν επιβεβαιωθεί ο ισχυρισμός ή η πρόβλεψη της Δάφνης, θα ζητηθεί από τους μαθητές να συλλογιστούν πάνω στους κοινωνικούς ρόλους των δύο φύλων. Στο τέλος, οι μαθητές θα συζητήσουν τις παρακάτω ερωτήσεις: Πώς μπορούν να γενικεύσουν τα δικά τους αποτελέσματα για όλες τις ελληνικές οικογένειες; Τι σημαίνει «γενίκευση» και τι προϋποθέτει; Τι είδους έρευνα θα μπορούσαν να σχεδιάσουν για να είναι δυνατή η γενίκευση των αποτελεσμάτων;

Αναγνωρίσετε τις έννοιες και τις αξίες που αναδείχθηκαν

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
<p>Ενέργεια Απορρίμματα Νερό Βιοποικιλότητα Κλιματική αλλαγή Ερημοποίηση Φυσικές καταστροφές Χρήση εντομοκτόνων Χρήση γης</p>	<p>Ειρήνη/ασφάλεια Ισότητα ευκαιριών Παιδική εργασία & εκμετάλλευση Κοινωνική ενσωμάτωση Υγεία Κοινωνική/περιβαλλοντική δικαιοσύνη Παραβίαση δικαιωμάτων γης Φτώχεια/Πείνα</p>	<p>Αλληλέγγυο/δίκαιο εμπόριο Τοπική οικονομία Εργασία/συνθήκες εργασίας Παραγωγή και κατανάλωση Παραγωγή/προσφορά τροφής Αγορές Περιορισμοί διακίνησης/εμπορίας αγαθών</p>	<p>Πολιτιστική κληρονομιά Πολιτισμική ποικιλότητα <u>Αυτόχθονη/τοπική γνώση</u> Πολιτισμικές νόρμες/αξίες Διαπολιτισμική κατανόηση Συνήθειες/συμπεριφορές Δικαιώματα/υποχρεώσεις Ανάγκες και επιθυμίες</p>

ΑΞΙΕΣ

Αλληλεγγύη, ισότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός, προσφορά, λογοδοσία, συν-υπευθυνότητα, εντιμότητα, αρετή, μη-βία, ειρήνη, προστασία, συνεργασία, αμοιβαιότητα,

Απόσπασμα ενότητας από βιβλίο αγγλικής γλώσσας του Γυμνασίου πριν την αποδόμηση

Today, everyone knows what chocolate is and it is eaten by millions of people all over the world. This is how chocolate became popular. Herman Cortes, a Spanish explorer travelled to South America in the sixteenth century. There, he met the Aztecs who served him a drink called 'chocolat'. 'Chocolati' was made from a powder which was produced from cocoa beans. Cocoa beans grow on cacao trees. Some cocoa beans were taken to Spain by Cortes. Later, sugar was added to the powder and a tastier drink was produced. Soon, it became popular all over Europe. In the nineteenth century, milk was added by the Swiss and the chocolate bar that is known today was produced. Since then chocolate bars have been eaten by millions of people all over the world. It is certain that chocolate will be enjoyed for many years to come.

Read the text and answer the questions.

What was the Aztecks' drink called?

Where were some cocoa beans taken to by Cortes?

What was added to the chocolate powder to make a tastier drink?

When were the first chocolate bars produced?

What has been eaten by millions of people since the nineteenth century?

Μεταφρασμένο απόσπασμα

Σήμερα, όλοι γνωρίζουν τι είναι η σοκολάτα και τρώγεται από εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Ας δούμε πώς έγινε δημοφιλής η σοκολάτα. Ο Herman Cortes, ένας Ισπανός εξερευνητής ταξίδεψε στη Νότια Αμερική τον δέκατο έκτο αιώνα. Εκεί συναντήθηκε με τους Αζτέκους που του πρόσφεραν ένα ποτό με το όνομα «chocolati». Το "chocolati" παρασκευάστηκε από σκόνη που παράχθηκε από κόκκους κακάο. Οι κόκκοι κακάο αναπτύσσονται σε κακαόδεντρα. Ορισμένοι κόκκοι κακάο μεταφέρθηκαν στην Ισπανία από τον Cortes. Μετά από την προσθήκη ζάχαρης στη σκόνη παράχθηκε ένα πιο γευστικό ποτό. Σύντομα έγινε δημοφιλές σε όλη την Ευρώπη. Κατά τον δέκατο ένατο αιώνα, προστέθηκε γάλα από τους Ελβετούς και έγινε η γνωστή σε όλους μας μπάρα σοκολάτας. Από τότε μπάρες σοκολάτας έχουν καταναλωθεί από εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Είναι βέβαιο ότι θα απολαμβάνετε τη σοκολάτα για πολλά χρόνια ακόμα.

Ποιο ήταν το ποτό του Αζτέκων;

Πού μετέφερε ο Cortes κόκκους κακάο;

Τι προστέθηκε στη σκόνη σοκολάτας για να την κάνει ένα πιο γευστικό ποτό;

Πότε δημιουργήθηκαν οι πρώτες μπάρες σοκολάτας;

Τι έχει καταναλωθεί από εκατομμύρια ανθρώπους από τον δέκατο ένατο αιώνα;

Ας στοχαστούμε κριτικά δίνοντας απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα...

3. ΚΕΝΑ, ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΡΡΗΤΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	Σχόλια - Παρατηρήσεις
3.1 Ποια τα κενά και οι αποσιωπήσεις δεδομένων;	
3.2 Ποια πρόσωπα και πράγματα απουσιάζουν;	
3.3 Ποια ερωτήματα δε τίθενται;	
3.4 Ποιες είναι οι <u>υπόρρητες</u> παραδοχές της διδακτικής/μαθησιακής ενότητας;	
4. ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ	<u>Σχόλια</u> - <u>Παρατηρήσεις</u>
4.1 Ποια συμφέροντα/απόψεις προβάλλονται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
4.2 Ποια συμφέροντα/απόψεις αποσιωπώνται στη συγκεκριμένη διδακτική/μαθησιακή ενότητα;	
4.3 Είναι οι προβαλλόμενες απόψεις στη διδακτική/μαθησιακή ενότητα αντικειμενικές και δίκαιες;	

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΜΗΣΗ

CHILDREN WITHOUT FUTURE

My name is Kurubire and I was born in the Ivory Coast, which is located in the West coast of Africa. I am eleven years old and the ninth child in our family. I stopped going to school because my family had no choice. I had either to stay at home and starve or go to work for a little money and help my family. Even though I am eleven, I cannot read, because when I attended school, I did not have any books to read or write in. My family is so poor that my father had got a loan from the local labour trafficker to feed us. To repay the debt, the labour trafficker forced my father to sell me to him and re-sell me to a cocoa plantation landlord with the promise of a better life.

Cocoa and cocoa butter are the main ingredients in chocolate that is eaten by millions of people around the world and they are derived from a tree that grows in warm and wet climates. I know that chocolate is the favourite candy of children all over the world, but probably these children do not know that cocoa beans were harvested by children like me who have never tasted a chocolate bar.

I have to work up to fifteen hours a day, for little or no money, far from home, while other children like me go to school and play. My landlord does not let me leave from the field. These powerful rich landowners own the best land and we poor children have to work in their plantations. Although my father, like other people, can grow cocoa, people are so poor they cannot pay for things they need, like food, medicine and clothes. Small farmers do not use noxious pesticides, and they do not get fair payment for their cocoa beans. I beg my fellow children all over the world to do something to stop these injustices.

Μεταφρασμένο κείμενο

Το όνομά μου είναι Kurubire και γεννήθηκα στην Ακτή Ελεφαντοστού, που βρίσκεται στη δυτική ακτή της Αφρικής. Είμαι ένδεκα ετών και το ένατο παιδί στην οικογένειά μας. Σταμάτησα να πηγαίνω στο σχολείο επειδή η οικογένειά μου δεν είχε άλλη επιλογή. Έπρεπε είτε να μείνω στο σπίτι και να πεθάνω από την πείνα είτε να πάω να δουλέψω για λίγα χρήματα και να βοηθήσω την οικογένειά μου. Παρόλο που είμαι έντεκα, δεν μπορώ να διαβάσω, γιατί όταν παρακολούθησα το σχολείο, δεν είχα βιβλία για να διαβάσω ή να γράψω. Η οικογένειά μου είναι τόσο φτωχή ώστε ο πατέρας μου είχε δανειστεί από τον τοπικό δουλέμπορο για να μας ταΐσει. Για να εξοφλήσει το χρέος, ο δουλέμπορος ανάγκασε τον πατέρα μου να με πουλήσει σε αυτόν και να με μεταπωλήσει σε ιδιοκτήτη φυτειών κακάου με την υπόσχεση για μια καλύτερη ζωή.

Μεταφρασμένο κείμενο

Το κακάο και το βούτυρο κακάο είναι τα κύρια συστατικά της σοκολάτας που καταναλώνουν εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο και προέρχονται από ένα δέντρο που αναπτύσσεται σε ζεστό και υγρό κλίμα. Γνωρίζω ότι η σοκολάτα είναι το αγαπημένο γλύκισμα των παιδιών σε όλο τον κόσμο, αλλά πιθανότατα αυτά τα παιδιά δεν ξέρουν ότι οι κόκκοι κακάο έχουν συλλεγεί από παιδιά όπως εγώ που ποτέ δεν έχουν δοκιμάσει μία μπάρα σοκολάτας.

Πρέπει να εργάζομαι έως και δεκαπέντε ώρες την ημέρα, για λίγα ή καθόλου χρήματα, μακριά από το σπίτι, ενώ άλλα παιδιά στην ηλικία μου πηγαίνουν στο σχολείο και παίζουν. Ο ιδιοκτήτης μου δεν με αφήνει να φύγω από τη φυτεία. Αυτοί οι ισχυροί πλούσιοι γαιοκτήμονες κατέχουν την καλύτερη γη και εμείς τα φτωχά παιδιά πρέπει να δουλέψουμε στις φυτείες τους. Αν και ο πατέρας μου, όπως και άλλοι, μπορεί να καλλιεργήσει κακάο, οι άνθρωποι είναι τόσο φτωχοί που δεν μπορούν να πληρώσουν για τα πράγματα που χρειάζονται, όπως τα τρόφιμα, τα φάρμακα και τα ρούχα. Οι μικροί αγρότες δεν χρησιμοποιούν επιβλαβή φυτοφάρμακα και δεν λαμβάνουν δίκαιη πληρωμή για τους κόκκους κακάο τους. Παρακαλώ τα παιδιά σε όλο τον κόσμο να κάνουν κάτι για να σταματήσουν αυτές τις αδικίες.

Αναγνωρίσετε τις έννοιες και τις αξίες που αναδείχθηκαν

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
<p>Ενέργεια Απορρίμματα Νερό Βιοποικιλότητα Κλιματική αλλαγή Ερημοποίηση Φυσικές καταστροφές Χρήση εντομοκτόνων Χρήση γης</p>	<p>Ειρήνη/ασφάλεια Ισότητα ευκαιριών Παιδική εργασία & εκμετάλλευση Κοινωνική ενσωμάτωση Υγεία Κοινωνική/περιβαλλοντική δικαιοσύνη Παραβίαση δικαιωμάτων γης Φτώχεια/Πείνα</p>	<p>Αλληλέγγυο/δίκαιο εμπόριο Τοπική οικονομία Εργασία/συνθήκες εργασίας Παραγωγή και κατανάλωση Παραγωγή/προσφορά τροφής Αγορές Περιορισμοί διακίνησης/εμπορίας αγαθών</p>	<p>Πολιτιστική κληρονομιά Πολιτισμική ποικιλότητα <u>Αυτόχθονη/τοπική γνώση</u> Πολιτισμικές νόρμες/αξίες Διαπολιτισμική κατανόηση Συνήθειες/συμπεριφορές Δικαιώματα/υποχρεώσεις Ανάγκες και επιθυμίες</p>

ΑΞΙΕΣ

Αλληλεγγύη, ισότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός, προσφορά, λογοδοσία, συν-υπευθυνότητα, εντιμότητα, αρετή, μη-βία, ειρήνη, προστασία, συνεργασία, αμοιβαιότητα,

Βιβλιογραφία

- Μακράκης, Β. (2017). Ανάπτυξη, επικύρωση και έλεγχος της αξιοπιστίας ενός εργαλείου αειφορικής/βιώσιμης δικαιοσύνης για το μετασχηματισμό των αναλυτικών προγραμμάτων, της μάθησης και της διδασκαλίας (στα αγγλικά). Στο Α. Λιοναράκης, Σ. Ιωακειμίδου, Μ. Νιάρη, Γ. Μανούσου, Τ. Χαρτοφύλακα, Σ. Παπαδημητρίου, Α. Αποστολίδου (Επιμ.) Πρακτικά. 9^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Αθήνα. Τόμ. 9, Αρ. 3^Α. DOI: <http://dx.doi.org/10.12681/icodl.1368>
- Μακράκης, Β & Γκότζος, Δ (2016). Ο Εκπαιδευτικός ως Φορέας Αλλαγής για ένα Βιώσιμο Μέλλον. Παρουσίαση στη διημερίδα επιμόρφωσης του Πανελληνίου Συλλόγου Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας με θέμα: Καλλιεργώντας τις δεξιότητες του εκπαιδευτικού. Αθήνα 30-31/1/2016. Μαράσλειο Διδασκαλείο. Διαθέσιμη στο: <https://tinyurl.com/yyg767rh>
- Μακράκης, Β. & Κωσούλα - Μακράκη, Ν. (χ.η.). *DeCoRe plus: Μετασχηματίζοντας τον Αναπαραγωγικό Ρόλο της Εκπαίδευσης και του Εκπαιδευτικού*. Ανακτήθηκε στις 31-3-2019 από: https://eclass.edc.uoc.gr/modules/document/file.php/PTDE140/D_eCoRe%20plus.ppt